

TOESPRAAK H.F. COHEN PARTIJCONGRES DS'70 ARNHEM 7 MEI 1977 13.30 UUR

Partijvrienden,

'DS '70 staat niet alleen op de wereld.' Met die woorden ben ik in december op ons vorige congres mijn toespraak begonnen, en sindsdien is er heel wat gebeurd, dat die uitspraak van 5 maanden geleden intussen nog heel wat geldiger heeft gemaakt dan zij toen al was.

Het eerste en allerbelangrijkste is, dat nog tijdens dat decembercongres de drie toen aanwezige groeperingen, DS'70, de Luxemburgse Sozialdemokratische Partei en het Duitse 'oprichtingscomité tot vorming van een sociale, democratische partij' zich aaneen hebben gesloten in een 'Coördinatiecomité van Europese Sociaal-democraten', met als secretariaat Luxemburg. Dit coördinatiecomité heeft tot taak al diegenen te bundelen die behoren tot of zich nauw verwant voelen met de sociaal-democratische stroming in het Europese politieke landschap. Op de inhoud van die stroming kom ik zometeen nog uitvoeriger terug. Het is duidelijk dat die bundeling al op zich zelf groot nut heeft: voor elke afzonderlijke partij is het besef, deel van een groter geheel uit te maken, van grote inspirerende waarde. Maar daarenboven is onze sociaal-democratische bundeling van krachten ook gericht op een heel concreet doel: dat van het gezamenlijk deelnemen, voorzover de kieswetgeving dat zal toelaten, aan de Europese verkiezingen in voor- of najaar 1978. DS'70, dat kan ik nu officieel verklaren, zal deelnemen aan de directe verkiezingen voor het Europese parlement volgend jaar, en wel in het kader van het Coördinatiecomité van Europese sociaal-democraten.

Dit Coördinatiecomité heeft sinds zijn oprichting niet stilgezeten. In februari heeft zich erbij aangesloten de Spaanse Federación Social Demócrata, die onder leiding van zijn dynamische secretaris-generaal Lasuen in juni als onafhankelijke groepering aan de Spaanse verkiezingen deel zal nemen. Deze Federatie is in de 'Iberische Sociaal-democratische Associatie' verbonden met de Portugese Sociaal-democratische Partij, PSD, van Francisco Sá Carneiro, die één kwart van het Portugese electoraat vertegenwoordigt en in de afgelopen jaren één van de sterkste steunpilaren is geweest van de Portugese democratie.

Tevens is het Westduitse oprichtingscomité hard aan de slag gegaan, en zal op 17 juni a.s. in München Gladbach officieel worden opgericht de 'Sozialdemokratische Union', SDU, die nu al over ruim 75 afdelingen en ongeveer 2.000 leden beschikt.

Totzover iets over de werkzaamheden en uitbreiding van het Coördinatiecomité. Maar wat voor inhoud heeft het nu, wat wil het, wat staat het voor, hoe komt het erbij te pretenderen een eigen, afzonderlijke richting in de politiek in Europa te vertegenwoordigen?

De Europese sociaal-democraten zijn in de allereerste plaats democraten. Zij kennen geen betere methode voor het besturen en veranderen van de maatschappij, voor het vermijden van geweld in het verloop van maatschappelijke processen en de keuze van de politieke vertegenwoordigers; zij kennen geen betere politieke uitdrukking van de onderlinge verdraagzaamheid van de burgers tegenover elkaar. Alleen de democratie maakt het mogelijk dat belangen tegen elkaar worden afgewogen, dat elementen van redelijkheid in de politieke strijd tot hun recht komen, dat een tijdige aanpassing aan nieuwe inzichten op maatschappelijk gebied kan plaatsvinden. Onze maatschappij is nu eenmaal onderworpen aan een proces van voortdurende verandering; daarom kunnen geen standaardoplossingen van toepassing zijn, die immers per definitie alleen terzake doen voor de problemen van gisteren, niet voor die van heden en vooral toekomst. Het democratisch stelsel, kortom, lijkt ons de meeste ruimte te bieden voor alle maar mogelijke maatschappelijke impulsen; het betekent de keuze voor een open maatschappij.

De Europese sociaal-democraten zetten zich in voor een open maatschappij; dat wil zeggen voor een maatschappij, waarin elke critiek is toegestaan, waarin alles wat bestaat principieel voor critiek in aanmerking komt, waarin het uiten van critiek zelfs zoveel mogelijk wordt bevorderd, en waarin het elke burger vrijstaat, zijn kritische denkbeelden in het openbaar te verdedigen, er aanhang voor te zoeken en (met één beperking, waarop ik nog terugkom) die aanhang te organiseren ten dienste van de verwezenlijking van die denkbeelden. Dit ideaal van een open maatschappij berust in laatste instantie op het inzicht, dat het menselijk kennen en weten beperkt en voorlopig is, dat in het bijzonder de toekomst ons noch in details noch in grote trekken bekend kan zijn, en dat daarom niemand het recht heeft zijn medemensen in naam van een zogenaamd hèm bekende toekomst een bepaalde maatschappelijke orde op te dringen.

Een open maatschappij dient zo te zijn ingericht, dat ze een maximum aan openbare critiek mogelijk maakt. Dat brengt met zich mee, dat er zoveel mogelijk maatschappelijke instellingen dienen te zijn, die alle een betrekkelijke autonomie bezitten, en die, juist doordat ze alle aan de macht deelhebben, machtsmisbruik zoveel mogelijk beperken. Het gaat in de eerste plaats niet om het zoeken van de beste heerser, maar om de meest effectieve institutionele waarborgen tegen de gevolgen van eventuele slechte heerschappij.

Een dergelijke waarborg zien wij in de instellingen van de parlementaire democratie. Alleen die schept en beschermt de vrijheden, zonder welke de mensen zich niet kunnen ontplooien en zonder welke de maatschappij zou verstarren. Wij Europese sociaal-democraten zijn echter niet alleen democraten, wij zijn

ook sociale democraten, die bovendien eisen, dat een dergelijke democratie in staat en bereid is, zich tegen haar vijanden te verdedigen. Over deze twee wezenlijke kanten van de democratie zoals wij die voorstaan: haar sociale lading en haar weerbaarheid, wil ik kort een paar dingen zeggen.

Zo belangrijk democratische procedures en gedragspatronen ook zijn, hun voltooiing kunnen ze alleen vinden als ze met een sociale inhoud worden gevuld. De sociale democraat is diep overtuigd van de gelijkwaardigheid van alle mensen. Hij voelt zich solidair met zijn medemens, overschrijdt daarbij de grenzen van het nauwe eigenbelang, en houdt de wereld niet voor in orde zolang nog mensen leven in onrechtvaardige omstandigheden. Daarom probeert hij actief, maatschappelijke misstanden op te sporen en te bestrijden; hij beperkt zich daarbij niet tot een al-remmend-toch-maar-meedoen, zoals dat zo vaak bij conservatieven en liberalen kan worden waargenomen. Maar hij is ook geen wilde hervormer om wille van de hervorming. Hij weet, dat de mens een al te snelle en radicale verandering van de wereld om hem heen niet kan verwerken, en dat een grondige ontleding van enige misstand veel nutteloos experimenteren overbodig kan maken. Ook is hij zich ervan bewust, dat er nog niet erg veel kennis bestaat over processen van bewuste maatschappelijke verandering. Dit inzicht drijft zeker niet tot niets-doen, maar wel tot een zekere voorzichtigheid en tot een kritische instelling ten opzichte van de resultaten van deze of gene hervorming.

De Europese sociaal-democraten zijn actief geïnteresseerd in meer gelijkheid tussen de mensen. Zij menen dat prestatie verdient, beloond te worden, maar dat veel traditionele ongelijkheden, bijvoorbeeld in inkomen en bezit, in de toegang tot terreinen van cultuur en onderwijs, enzovoorts, geleidelijk afgeschaft dienen te worden. Nooit echter mag in naam van de gelijkheid de vrijheid worden vernietigd; leert ons ook niet de geschiedenis, dat de grootste gelijkheid bestaat in vrije maatschappijen, en dat juist in de zogenaamd egalitaire dictaturen, zoals de communistische, de meest krasse ongelijkheid heerst.

De Europese sociaal-democraten leggen zich niet dogmatisch vast op de bevorderi van de speciale belangen van enige bepaalde maatschappelijke groep. Geen groep kan tegenwoordig nog op een bijzondere voorkeursbehandeling aanspraak maken omdat zogenaamd zonder haar de maatschappij niet zou kunnen functioneren; want voor de moderne, geïndustrialiseerde maatschappij waarin wij leven is elke groep onmisbaar. Daarom zijn wij geen pressiegroep voor speciale belangen, maar zijn wij wel degelijk geïnteresseerd in het opsporen en bevredigen van gerechtvaardigde behoeften van enige groep (bijv. bejaardenproblemen, jeugdwerkloosheid) of van de maatschappij in haar geheel (bijv. emancipatie van

de vrouw, reiniging van het milieu enz.). Daarmee is niet gezegd, dat particuliere activiteit hier niets te zoeken heeft, maar alleen, dat voor de Europese sociaal-democraten hier en op vele dergelijke terreinen doeleinden liggen die zij belangrijk vinden en die zij mee willen helpen realiseren.

'Sociale democratie' betekent voor ons ook, dat de mens, binnen duidelijk te omschrijven grenzen, en in overeenstemming met de eisen van de parlementaire democratie, over zijn eigen situatie kan meebeslissen. Niet alleen als burger van een democratische staat, maar ook als werknemer mag hij eisen, dat de besluitvormende en -uitvoerende instanties over hun doen en laten regelmatig naar beneden rekenschap en verantwoording afleggen.

Dit over de sociale invloed van de democratie. Maar daarnaast zijn wij van mening, dat de democratie zich moet kunnen verdedigen, dat zij weerbaar moet zijn.

Intern, binnen onze staten, zijn wij Europese sociaal-democraten principieel tegen elke politieke samenwerking met anti-democratische krachten. Net zo als wij vinden dat alle democratische partijen in beginsel met elkaar coalities aan moeten kunnen gaan, wijzen wij elke coalitie met niet- of anti-democratische partijen, in welke vorm ook, of het nu 'volksfront' of 'historisch compromis' heet, af. Ook in de praktijk houden wij een dergelijke samenwerking voor noodlottig, want hoe vaak hebben aan het eind niet de anti-democraten hun coalitiegenoten tot capitulatie gedwongen, en hoe zelden heeft de samenwerking de democraten duidelijk nut gebracht!

Extern staan de zaken anders, want hier hebben we niet alleen met partijen, maar met staten te maken. De Europese sociaal-democraten houden normale betrekkingen met ondemocratische staten voor onmisbaar. Maar belangrijker is voor hun de nauwe samenwerking met democratische staten, op politiek, economisch en ook op militair niveau.

De Europese sociaal-democraten stellen vast, dat in Europa een zeer grote militaire macht aanwezig is, het Warschau-pact, dat, bij ruwweg nucleaire

partiteit, op conventioneel terrein de Atlantische Alliantie vergaand overtreft, en over de korte-termijndoeleinden waarvan onvoldoende duidelijkheid bestaat. Daarom houden zij het handhaven van een algemeen militair evenwicht voor onmisbaar, en zien zij in een sterk Atlantisch bondgenootschap de enige waarborg voor een dergelijk evenwicht. Een politiek van ontspanning is daarom voor ons alleen aanvaardbaar op basis van dit bondgenootschap. Daarbovenuit eisen wij, dat de ontspanningspolitiek gevoerd wordt zonder illusies, wat wil zeggen dat zij evenwichtig moet zijn, en zich niet mag beperken tot die terreinen die voor de tegenstander het voordeligst zijn (namelijk de economische), maar dat zij wordt uitgebreid tot een wederzijdse en evenwichtige vermindering van strijdkrachten en tot grotere vrijheid voor mensen, ideeën en informatie binnen geheel Europa. Wanneer ontspanningspolitiek niet op deze grondslagen staat en niet gevoerd blijkt te kunnen worden in de geest van een wederzijds geven en nemen; wanneer in de plaats van een dergelijk moeizaam worstelen het geloof komt in één of andere automatische liberalisering in de communistische staten, in één of andere 'verandering door toenadering', dan ontaardt ontspanning in capitulatie, en loopt de hele onderneming uit op de geleidelijke Finlandisering van Europa. Wij zijn geen pessimisten en zeker geen 'koudeoorlogvoerders'; wij willen alleen bepaalde realistische voorwaarden ~~en~~ verbonden zien met een politiek van ontspanning met het Oostblok, waar wij in beginsel achter staan. Dat is wat wij verstaan onder 'weerbare democratie'; dat is wat sociaal-democraten in Europa verbindt en tot een eigen politieke groep maakt: het streven naar een sociale en weerbare democratie in het kader van een vrije, open maatschappij.

Vrienden van het Coördinatiecomité van Europese sociaal-democraten, ik heet u allen van harte welkom op ons verkiezingscongres.

Herr Fernand Georges, In Ihrer Person heisse ich das ganze Koordinationskomitee europäischer Sozialdemokraten willkommen. Seit Dezember sind Sie beauftragt mit dem Sekretariat unseres Komitees, und es ist schon jetzt ganz klar, dass wir keinen Besseren für diese Aufgabe hätten finden können. Sie bringen zu Ihre Arbeit grosse Sachkenntnisse, viel Vernunft und Redlichkeit, einen grossen Realitätssinn, und, vielleicht am wichtigsten: eine unzerstörbar gute und freundliche Laune. Ihr Land, Luxemburg, nimmt eine ideale Schaltstelle innerhalb Europas ein; dass kein Land geeigneter ist, das Gefälle zwischen Nord- und Südeuropa zu überwinden, hat uns der von Ihnen vorbereitete Anschluss der spanischen sozialdemokratischen Föderation an unserem Komitee aufs neue gezeigt. Unser Komitee befindet sich heute noch in einer Aufbau-phase. Die Aufgabe, die sozialdemokratische Strömung innerhalb Europas bis

auf ihren letzten Möglichkeiten zu vertiefen und zu erweitern, mit den europäischen Wahlen als erstes Zwischenziel, diese Aufgabe obliegt zwar uns allen, aber heute doch insbesondere Ihnen; wir haben das volle Vertrauen, dass diese Aufgabe bei Ihnen in den besten Händen ist.

Auch Ihre Kollegen in der Luxemburgischen Sozialdemokratischen Partei, der Vorsitzende Henry Cravatte, die Fraktionsvorsitzende Astrid Lulling, der Schatzmeister Robert Mangan, ...

heisse ich gerne willkommen. Ihre Partei ist im selben Jahr gegründet worden wie DS'70; sie besitzt jetzt fünf Sessel in einem Parlament mit 59 Mitgliedern. Schon viele Jahre lang gab es informale Kontakte zwischen unseren beiden Parteien; wir sind sehr glücklich, dass diese heute, nachdem Ihre Partei vor zehn Monaten die Initiative zu einer gemeinsamen Aktion ergriffen hatte, zu unserer regelmässigen Zusammenarbeit im Koordinationskomitee geführt haben.

Herr Hans-Günther Weber, Herr Erich Kissel, Herr Willi Sinnecker (Vorsitzender und Vize-vorsitzenden der Sozialdemokratischen Union), Herr Hambach, Herr Klaer, Herr Kalanke, ...

auch Ihnen wünsche ich schon zum zweiten Male willkommen auf unserm Kongress. Von allen Parteien des Koordinationskomitees haben Sie es vielleicht am schwersten. DS'70 und die Luxemburgische SdP haben schon sieben Jahre die Zeit, mit ihren Ansichten in der Öffentlichkeit zu werben; die spanische FSD fängt mit dieser Werbung in Gleichtritt mit ihren Konkurrenten an; nur sie müssen sich erst einen eigenen Standort in einer etablierten Parteienlandschaft erwerben. In der westdeutschen Politik ist aber kürzlich vieles in Bewegung geraten, und es scheint mir klar, dass die bevorstehende offizielle Gründung der Sozialdemokratischen Union am 17. Juni ihre Schatten schon im voraus auf manchen politischen Vorgang wirft. Insbesondere scheint mir die unerwartet feste, nach Jahren und abermals Jahren des Zauderns und des Abwartens jetzt eingenommene Haltung des SPD-Vorstands den vollständigen und halben Kommunisten in ihren Reihen gegenüber, nicht in letzter Instanz eine Folge der Angst für Ihre Erfolgsaussichten zu sein. Für Ihnen wird es Sache sein, diesen schon jetzt erworbenen Einfluss so wirksam möglich einzusetzen und vergrössern zu suchen. Wir wünschen auch Ihnen viel Behutsamkeit, viel Weisheit und viel Erfolg in Ihren Bemühungen, ein Höchstmass an sozialen und demokratischen

Geðankengut in der deutschen Wirklichkeit durchzusetzen.

Dear professor José Ramon Lasuen,

Like all Spanish democratic parties, your Social-Democrat Federation legitimately exists only for a very short time. We in Holland are very much impressed by the direction and rate of the process of democratization, currently going on in your country. We consider this process to be an important strengthening of European democracy in general, that stands badly in need of such a reinforcement. Your party occupies its own place in the emerging Spanish political field; it intends to participate independently in the elections for a democratic parliament next month, and in principle there is no reason why you shouldn't be as successful as your Portuguese sister-party, the PSD, with which you have formed the Iberian social-democrat Association, and which represents 25 % of Portugals voters.

When visiting the first Congress of your Federation in Madrid one month ago, I was extremely struck by the proceedings I had the privilege to observe: the typically democratic nature of the debates, their high intellectual level, their orderliness, the careful organization of the whole Congress, the impressive party manifesto and electoral program with its well-considered, at the same time radical and moderate proposals for the reform of Spain; in short: for the apparent determination of each of the participants to influence Spains future destiny to as great an extent as the voters in the democratic process next month will permit. To me, while observing your Congress, it was clear that your part, professor Lasuen, in all this is not the least important, and that your name will be heard of again in Spanish politics. It is a privilege for me to give you a hearty welcome in the name of this Congress of Holland's social-democrats.

Finally, to all of you, our foreign friends: I hope that you will have enjoyed and further will enjoy this Congress, and that the election result of DS'70 will serve as a reinforcement of our common efforts in our common Coordination Committee of European Social Democrats!

!!!!!!!